

RAMSES

Bitva u Kadeše

CHRISTIAN JACQ

edice
KLOKAN

Copyright © Éditions Robert Laffont, S. A., Paris, 1996
Translation © Dagmar Slavíková, 1997
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z francouzského originálu Ramsès: LA BATAILLE DE
KADESH

přeložila Dagmar Slavíková
Redakční úprava Lukáš Foldyna

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 1997
shop@alpress.cz
Vydání druhé, 2020

ISBN 978-80-7633-306-2

1

Daniův kůň cválal po rozpálené stezce vedoucí do Lvího sídla, jihosyrského městysu, založeného proslulým faraónem Setchim. Danio, Egyptan po otci a Syřan po matce, si zvolil počestné povolání poštovního zaměstnance a specializoval se na doručování spěšných zpráv. Egyptská vláda mu dala koně, potraviny a oděv. Měl také služební domek v Sile, severovýchodním pohraničním městě, a přespával zdarma na poštovních stanicích. Zkrátka, žil si dobře: neustále na cestách a se spoustou příležitostí k setkáním s krotkými Syřankami, které ovšem občas zatoužily po sňatku s úředníkem. Jestliže milostný vztah začal být příliš vážný, vzal mladý muž okamžitě nohy na ramena.

Danio nesnášel žádná pouta, byť to byla náruč oddané milenky. Nebylo nic krásnějšího než uhánět po prašných cestách do širých dálek.

U svých nadřízených byl dobře zapsán pro svoji metodickou pečlivost. Od samého začátku své kariéry neztratil jediný dopis a často pracoval déle, než měl stanoveno, jen aby uspokojil spěchajícího odesilatele. Roznášet poštu co možno nejrychleji považoval za své poslání.

Od Ramsesova nástupu po smrti Setchiho se Danio jako mnoho jiných Egyptanů obával, že se mladý faraón projeví jako velký válečník a potáhne se svou armádou dobývat Asii, aby z Egypta učinil centrum obrovské říše. Za první čtyři roky své vlády však prudký a bouřlivý Ramses zvětšil chrám v Luxoru, dokončil mohutný sloupový sál v Karnaku, zahájil výstavbu svého Chrámu miliónů let na západním thébském břehu a postavil v deltě nové hlavní město Per-Ramses. Pokračoval v zahraniční politice svého otce, spočívající

v zachování paktu o neútočení s Chetity, nejobávanějšími anatolskými válečníky. Zdálo se, že i Chetitě se vzdali úmyslu zaútočit na Egypt a respektují jeho protektorát nad jižní Sýrií.

Pokud by vojenská korespondence mezi Per-Ramsesem a opevněními na Horově cestě nenarostla do nezvyklých rozměrů, byla by poštáková budoucnost růžová.

Danio zpovídal nadřízené a vyptával se důstojníků. Nikdo nic nevěděl, ale hovořilo se o problémech v severní Sýrii, a dokonce i v provincii Amurru, která spadala pod egyptský vliv.

Bylo zřejmé, že pošta, kterou Danio převážel, měla za cíl připravit velitele pevností Horovy cesty, severovýchodní linie opevnění, aby uvedli své jednotky do pohotovosti.

Díky Setchiho rozhodným akcím vytvářely Kanaán, Amurru a jižní Sýrie nárazníkovou oblast chránící Egypt před náhlou invazí. Bylo samozřejmě nezbytné neustále dohlížet na panovníky těchto neklidných oblastí a často je přivádět k rozumu. Občasné pokusy o zradu, které se opakovaly při každé změně ročního období, rychle a spolehlivě uklidňovalo nubijské zlato. K dalším účinným prostředkům pro zachování míru patřila také stálá přítomnost egyptských oddílů a vojenské přehlídky o velkých svátcích, jako například na konci žni.

Pevnosti Horovy cesty v minulosti opakovaně uzavřely své brány a zabránily každému cizinci v překročení hranice. Chetitě na ně nikdy nezaútočili a obavy z tvrdých bojů se rozplynuly.

Danio proto zůstával optimistou. Chetitě znali sílu egyptské armády, Egypťané se obávali násilí a krutosti Anatolijců. Vyhnout se přímému konfliktu, zůstat na svých pozicích a omezit se na slovní útoky bylo proto v zájmu obou zemí.

Ramses, který se pustil do velkých staveb, neměl v úmyslu vyprovokovat střetnutí.

Danio projel cvalem kolem stély vyznačující zemědělskou oblast náležející Lvímu sídlu. Náhle koně zarazil a vrátil se zpět. Upoutala ho neobvyklá věc.

Před stélou seskočil na zem a rozhořčeně se ujistil, že její oblouk je poškozen a několik hieroglyfů vytlučeno kladivem. Magický nápis se tak stal nečitelným a Lví sídlo už neochraňoval. Pachatel bude přísně potrestán. Poškození živého kamene podléhá trestu smrti.

Posel se beze vší pochyby stal prvním svědkem vandalského činu a okamžitě ho bude hlásit vojenskému veliteli oblasti. Jakmile se velitel o katastrofě dozví, napíše hlášení k rukám faraóna.

Okolo Lvího sídla se táhla cihlová hradební zeď. Z obou stran přístupové brány ležely sfingy. Posel opět znehybněl úžasem: větší část hradeb byla zničena, obě sfingy byly převrácené a povalovaly se stranou.

Lví sídlo bylo přepadeno.

Z městečka se neozýval žádný zvuk. Obvykle tu bylo rušno: cvičení pěšáků, výcvik jezdců, živé diskuse u fontány na hlavním náměstí, křik dětí, hýkání oslů... Neobvyklé ticho sevřelo Daniovi hrdlo. Vyschlo mu v ústech. Otevřel kožený vak s vodou a zhluboka se napil.

Zvědavost nakonec zvítězila nad strachem. Měl by se vrátit a upozornit nejbližší vojenskou garnizónu, ale chtěl vědět, co se stalo. Téměř všechny osadníky tady znal, velitelem počínaje, hostinským konče. Někteří patřili k jeho dobrým přátelům.

Kůň zaržál a vzepjal se. Danio ho popleskal po šíji, aby ho uklidnil. Zvíře se však nechtělo hnout z místa.

Danio tedy vkročil do ztichlého městečka pěšky.

Obilní sýpky byly vyrabované, nádoby rozbité. Ze zásob potravin a pití nezbylo nic.

Dvoupatrové domky se změnilly v trosky. Útočníkům, posedlým ničivou zuřivostí, neunikl ani jediný, nebyl ušetřen ani dům velitele.

Nezůstala stát jediná zeď malého chrámu. Socha božstva byla rozbitá na kusy a zbavená hlavy.

A stále to tísnivé, hluboké ticho.

Ve studni byly naházené zdechliny oslů. Na hlavním náměstí byly stopy po spáleném nábytku a papýrech.

Zápach.

Lepkavý, ostrý, odporný zápach, který mu vnikal do nosu a táhl ho k řeznictví na severním okraji sídliště ve stínu krytého sloupořadí. Tam se vždy čtvrtil poražený dobytek a kusy masa se vařily ve velkých kotlích, rožnila se drůbež. Hlučné a živé místo, kde Danio rád obědval, jakmile dokončil roznášení pošty.

Pohled na ně mu vyrazil dech.

Byli tu všichni: vojáci, obchodníci, řemeslníci, starci, ženy, děti, nemluvňata. Všichni zavraždění, naházeni jeden přes druhého. Velitel byl naražen na kůl, všichni tři důstojníci odloučené jednotky oběšeni na trámu podepírajícím střechu řeznictví.

Na dřevěném sloupu byl nápis chetitským písmem: *Vítězství armády mocného panovníka Chetitů Muwattaliho. Takto zahynou všichni jeho nepřátelé.*

Chetitě... Jak bylo jejich zvykem, provedli neobyčejně krutý přepad, neušetřili jediného ze svých protivníků. Tentokrát však opustili zónu svého vlivu a zaútočili nedaleko severovýchodní egyptské hranice.

Pošťáka zachvátil panický strach. Co kdyby se chetitské komando ještě potloukalo po okolí?

Couvl, neschopen odtrhnout zrak od hrůzné podívané. Jak je možné být tak krutý? Zmasakrovat takovým způsobem lidské bytosti a nechat je bez pohřbu!

Vrhl se k bráně se sfingami. Tváře mu hořely.

Jeho kůň zmizel.

Úzkostně pátral po obzoru a bál se, že uvidí chetitské vojáky. Náhle se na úpatí kopce objevil oblak prachu.

Vozy... Vozy, které mířily k němu!

Šílený strachem se rozběhl, co mu dech stačil.

2

Per-Ramses, nové hlavní město Egypta, zbudované Ramsesem v srdci delty, už mělo více než sto tisíc obyvatel. Ovinuté dvěma nilskými rameny, Reovými vodami a vodami Avarisu, těšilo se příjemnému klimatu dokonce i v létě. Protínaly ho četné kanály, umělé jezero umožňovalo projíždky na loďkách, rybníky poskytovaly milovníkům lovu ryb na udici pěkné úlovky.

Město bylo zásobováno všemožnými potravinami z bohatého okolního venkova a díky všudypřítomným modře polévaným taškám, které se nádherně leskly na průčelích domů, se mu říkalo „tyrkysové město“.

Bylo to skutečně zvláštní město: spojovalo klidný a harmonický svět s vojenským centrem, představovaným čtyřmi velkými kasárnami a zbrojní manufakturou, postavenou nedaleko paláce. Dělníci tu pracovali dnem i nocí už několik měsíců a vyráběli vozy, brnění, meče, kopí, štíty a hroty šípů. Uprostřed fabriky se nacházela rozsáhlá tavírna s dílnou pro práci s bronzem.

Z manufaktury právě vyjel jeden válečný vůz, pevný a zároveň lehký. Byl už na rampě vedoucí na velké sloupové nádvoří, kde se hromadila vozidla stejného typu, když truhláře zkoumajícího hotový výrobek poklepal po rameni jeho mistr.

„Tam, dole u rampy... To je on!“

„On?“

Řemeslník se ohlédl.

Ano, byl to skutečně on, faraón, pán Horního a Dolního Egypta, Syn světla, Ramses.

Šestadvacetiletý následník Setchiho vládl už čtyři roky a těšil se lásce a obdivu všeho lidu. Jeho atletická postava,

vysoká přes metr osmdesát, oválný obličej, korunovaný nádhernou hřívou barvy benátského zlata, vysoké a široké čelo, výrazné obočí, dlouhý, mírně zahnutý nos, jemně tvarované uši, plné rty, výrazné čelisti a zářivý, pronikavý pohled nenechávaly nikoho na pochybách o jeho nadpřirozené síle.

Otec, slavný faraón Setchi, se dlouho věnoval jeho výchově, podroboval ho tvrdým zkouškám a zasvěcoval do tajů královského řemesla. Ramses po něm zdědil podmanivou sílu osobnosti. Ani nemusel být oblečen do obřadního šatu, už pouhá jeho přítomnost vzbuzovala respekt.

Král vystoupil na rampu a prohlížel si vůz. Dílovedoucí a truhlář ztuhli v obavách před jeho soudem. Skutečnost, že panovník navštívil osobně a neočekávaně jejich manufakturu, dokazovala, jaký význam přikládá jakosti vyráběných zbraní.

Ramses se nespokojil povrchní prohlídkou. Zkoumal každou dřevěnou součást, ohmatal oj, ujistil se o pevnosti kol.

„Krásná práce,“ řekl nakonec, „ale bude třeba ověřit, jak se bude ten vůz chovat v terénu.“

„S tím se počítá, Veličenstvo,“ vysvětloval dílovedoucí. „V případě poruchy udá vozataj vadnou součást a my provedeme okamžitou opravu.“

„Jsou poruchy časté?“

„Ne, Veličenstvo, a dílna jich využívá při nápravě omylů a zkvalitňování materiálů.“

„Držte se tak dál.“

„Veličenstvo... Můžu vám položit jednu otázku?“

„Poslouchám tě.“

„Válka... už bude brzy?“

„Bojíš se jí?“

„Vyrábíme zbraně, ale konfliktu se bojíme. Kolik Egypťanů zemře, z kolika žen se stanou vdovy, kolik dětí zůstane bez otce? Ať nás bohové chrání před takovým zlem!“

„Kéž by tě slyšeli! Ale co uděláme, když bude Egypt ohrožen?“

Dílovedoucí sklopil hlavu.

„Egypt je naší matkou, naší minulostí i budoucností,“ pokračoval Ramses. „Dává nám všechno, co potřebujeme, a my se mu odvděčíme sobectvím a zbabělostí?“

„Ale my chceme žít, Veličenstvo!“

„Bude-li to nutné, faraón položí za Egypt svůj život. A teď se dej v pokoji do práce, mistře.“

Jak bylo jeho hlavní město radostné! Per-Ramses byl skutečným snem, úsměvem štěstí, den za dnem ještě posilovaným. Bývalé sídlo Avaris, prokleté středisko asijských uchvatitelů, bylo proměněno v překrásné a elegantní město, kde akácie a sykomory štědře poskytovaly stín bohatým i chudým.

Král miloval procházky po okolním venkově, hýřícím zelení a protkávaném stezkami, vroubenými květinami, a kanály, jež vybízely ke koupání. Rád si pochutnal na medovém jablku, ocenil sladkou cibulku a prošel se olivovým hájem, vdechoval vůni zahrad. Panovníkova procházka končila u stále živějšího vnitřního přístavu obklopeného sklady, v nichž se hromadilo bohatství města, vzácné kovy a dřeva i zásoby obilí.

V posledních týdnech se ovšem Ramses netoulal ani po venkově, ani po ulicích svého tyrkysového města, ale většinu času trávil v kasárnách ve společnosti vysokých důstojníků, vojáků od vozatajstva i pěchoty, spokojených s ubytovacími podmínkami v nových prostorách.

Vojáci z povolání, mezi nimiž značnou část představovali žoldnéři, byli potěšeni svým platem i stravou. Mnozí si ovšem stěžovali na náročný výcvik a litovali, že se před několika lety, kdy se mír zdál ještě pevný, nechali naverbovat. Přechod od cvičení, byť namáhavého, k utkání s Chetity nikoho neuváděl v nadšení, dokonce ani ostřílené profesionály. Všechny děsila krutost dosud neporažených anatolských válečníků.

Ramses cítil, jak myšlení vojáků stále silněji poznamenává strach, a pokoušel se proti tomuto zlu bojovat opakovanými návštěvami všech kasáren a osobní účastí na nejrůznějších cvičných manévrech. Král musel vystupovat rozvážně a udržovat v oddílech důvěru, i když jeho duše byla zmítána neklidem.

Jak se cítit šťastný ve městě, odkud utekl Mojžíš, jeho přítel z dětství, který tu v čele hebrejských cihlářů vystavěl palác, vily i všechny ostatní domy? Jistě, Mojžíš byl obviněn z vraždy Egyptana Saryho, králova švagra. Ramses ale nepřestával o jeho vině pochybovat, protože Sary, jeho bývalý učitel, měl krivý charakter a vůči podřízeným dělníkům se choval hanebným způsobem. Nebyl Mojžíš vyštván nějakou shodou nepříznivých okolností?

Pokud nepřemýšlel o svém zmizelém a dosud pohřešovaném příteli, trávil král dlouhé hodiny ve společnosti svého staršího bratra Šenara, ministra zahraničních věcí, a Aši, šéfa rozvědky. Šenar udělal kdysi vše, aby svému mladšímu bratru zabránil stát se faraónem, ale jeho prohra mu zřejmě vrátila rozum a svou novou roli bral vážně. Pokud jde o Ašu, inteligentního a skvělého diplomata, byl jedním z Ramsesových a Mojžíšových univerzitních spolužáků a měl plnou královu důvěru.

Všichni tři denně studovali zprávy přicházející ze Sýrie a pokoušeli se jasnozřivě odhadnout situaci.

Do jaké míry bude moci Egypt tolerovat postup Chetitů?

Ramses nespouštěl oči z velké mapy Blízkého východu a Asie, rozložené na pracovním stole. Na severu království Chetitů se svým hlavním městem Chattušaš v srdci anatské plošiny. Jižněji pak obrovská Sýrie s řekou Orontem, rozkládající se podél Středozemního moře. Největší opevněné místo v zemi – Kadeš pod kontrolou Chetitů. Na jihu potom provincie Amurru a přístavy Byblos, Týr a Sidon v egyptské zóně vlivu a pak Kanaán, jehož knížata byla rovněž věrna faraónovi.

Per-Ramses, hlavní město Egypta, dělilo od Chattušaše, sídla chetitského panovníka Muwattaliho, osm set kilome-

trů. Zdálo se, že vzhledem k rozlehlému území mezi severovýchodní hranicí Egypta a střední Sýrií jsou Dolní i Horní země v bezpečí před každým pokusem o invazi.

Chetitě se však nespokojili s dohodou, ke které je přiměl Setchi. Opustili vymezené území a učinili průlom směrem k Damašku, hlavnímu městu Sýrie.

Takové bylo aspoň přesvědčení Aši, založené na hlášeníh jeho zpravodajských agentů. Ramses ovšem vyžadoval jistotu, než se postaví do čela vojska s cílem zatlačit útočníka k severu. Šenar ani Aša se neodvažovali vyslovit jednoznačné mínění. Bylo tedy na faraónovi, a výhradně na něm, aby zvážil své rozhodnutí a jednal.

Vznětlivý Ramses měl chuť zaútočit okamžitě, jakmile se o chetitských výbojích dozvěděl. Příprava jeho oddílů, z podstatné části přestěhovaných do Per-Ramsesu z Memfidy, však ještě vyžadovala několik týdnů, ne-li měsíců. Tato lhůta, kterou král snášel s jistou netrpělivostí, snad nakonec zamezila zbytečnému konfliktu: už deset dní nepřišlo ze střední Asie žádné poplašné hlášení.

Ramses zamířil k palácové voliéře, kde byli ve stínu sykomor hýčkáni kolibříci, sojky, sýkorky, dudci, čejky a spousta dalších ptáků, těšících se chládku v blízkosti osvěžujících bazének, pokrytých modrými lotosy.

Byl přesvědčen, že ji najde právě zde, jak vyluzuje ze své loutny tóny nějaké staré melodie.

Nefertari, velká královská manželka, jeho sladká láska, byla jedinou ženou, která mu naplňovala srdce. I když nebyla urozeného původu, byla krásnější než všechny palácové krásky a její hlas, sladký jako med, nepronášel nikdy zbytečná slova.

V útlém mládí toužila Nefertari věnovat se meditacím a stát se kněžkou v nějakém provinčním chrámu, ale princ Ramses se do ní hluboce zamiloval. Jeden ani druhý se nenadáli, že se stanou královským párem a bude na nich záviset osud Egypta.

Nefertari si získala celý dvůr svými zářivě černými vlasy, modrozelenýma očima, mírností a sklonem k rozjímání. Pomáhala taktně a účinně svému královskému choti a podařilo se jí naplnit zázrak harmonického spojení královny a manželky.

Meritamon, dcera, kterou králi porodila, se jí podobala. Nefertari už nemohla mít další děti, ale zdálo se, že toto trápení po ní sklouzlo jako jarní vánek. Láska, kterou s Ramsem budovali už osm let, jí připadala jako jeden z pramenů štěstí pro celý Egypt.

Ramses ji chvíli pozoroval, aniž ho mohla uvidět. Povídala si s dudkem, který poletoval okolo ní, občas zazpíval a nakonec usedl na královnino zápěstí.

„Jsi tady se mnou, že?“

Jako obvykle vycítila jeho přítomnost. Přistoupil k ní.

„Dnes jsou ptáci nervózní,“ poznamenala královna. „Bude bouřka.“

„Co se povídá po paláci?“

„Lidé jsou vyplašení, žertují o zbabělosti nepřítele, vychvalují sílu našich zbraní, oznamují budoucí sňatky, líčí na případné povýšení.“

„A co se povídá o králi?“

„Že se stále víc podobá svému otci a že dokáže ochránit zemi před neštěstím.“

„Kdyby jen dvořané říkali pravdu...“

Ramses vzal Nefertari do náručí a ona opřela hlavu o jeho rameno.

„Špatné zprávy?“

„Zdá se, že je klid.“

„Chetitské nájezdy skončily?“

„Aša nedostal žádné poplašné hlášení.“

„Jsme připraveni bojovat?“

„Nikdo z našich vojáků se nehrne do střetu s anatolskými válečníky. Veteráni soudí, že nemáme žádnou šanci je porazit.“

„Je to i tvůj názor?“

„Vést válku takového rozsahu vyžaduje zkušenosti, které nemám. I můj otec odmítl pustit se do tak riskantního dobrodružství.“

„Jestliže Chetitě změnili své chování, pak je to tím, že věří ve vítězství na dosah ruky. V minulosti bojovaly egyptské královny ze všech sil, aby udržely nezávislost své země. I když mi násilí nahání hrůzu, budu ti v případě nevyhnutelného boje stát vždycky po boku.“

Náhle voliéra ožila tisícem zvuků.

Dudek vylétl na nejvyšší větev sykomory, ostatní ptáci se rozprskli na všechny strany.

Ramses a Nefertari pohlédli vzhůru a spatřili poštovního holuba, vyčerpaného, jako kdyby marně hledal svůj cíl. Král natáhl ruku a holub k němu slétl.

K pravé nožce měl připevněn malý papyrový svitek, dlouhý několik centimetrů. Text, podepsaný vojenským písařem, byl napsán drobnými, ale čitelnými hieroglyfy.

Jak ho Ramses pročítal, měl pocit, že mu do těla proniká meč.

„Mělas pravdu, že přijde bouřka,“ řekl své ženě. „Právě vypukla...“

3

Velký audienční sál v Per-Ramsesu byl skvostný. Přicházelo se k němu po majestátním schodišti, zdobeném postavami pokořených nepřátel. Ztělesňovaly neustále se obnovující síly zla, které jen faraón mohl podrobit bohyni Maat, zákonu harmonie, jejímž živoucím obličejem byla královna.

Okolo vstupních dveří byla na bílém podkladu modře namalována korunovační jména krále, umístěná v oválných kartuších, připomínajících svou formou kosmos, království faraóna, syna Stvořitele a jeho představitele na zemi. Kdo překročil práh Ramsesova sídla, byl uchvácen jeho krásou.

Podlaha byla pokryta polévanými keramickými dlaždicemi, vytvářejícími obrazy bazénů a rozkvetlých zahrad. Byla tam kachna na modrozeleném rybníce, ryba proplouvající mezi bílými lotosy. Bledá zeleň, temně červená, světlá modř, zlatavá žlutá a lomená bílá oživovaly na stěnách kouzelný svět ptáků, hnízdících a dovádějících v mokřinách. Zrak byl uchvácen květinovými vlysy s lotosy, vlčími máky, rohatci, kopretinami a chrpami.

Mistrovským dílem tohoto sálu, který opěvoval dokonalost přírody, byl obličej mladé ženy rozjímající u záhonu růží. Podobnost s Nefertari byla tak zřejmá, že nikdo nepochyboval o poctě, kterou vzdal tímto způsobem panovník své manželce.

Když Ramses vystoupil po schodech, jejichž poslední stupeň zdobil lev svírající v tlamě nepřítele z temnot, věnoval krátký pohled záhonu růží, dovážených z jižní Sýrie, egyptského protektorátu.

Veškerý shromážděný dvůr mlčel v napjatém očekávání.

Byli tu ministři i jejich náměstci, ceremoniáři, královští písaři, mágové a odborníci v posvátných vědách, vrchní obětníci, strážci státních tajemství, vysoce postavené dámy ve vládních funkcích a všichni ostatní, kterým povolil vstup žoviální, ale přepečlivý Romé, správce paláce.

Nebylo zvykem, aby Ramses svolal tak početné shromáždění, a obsah jeho projevu se velmi brzy rozšíří po celé zemi. Všichni tajili dech a obávali se oznámení nějakého neštěstí.

Král měl na hlavě dvojitou korunu, spojení červené a bílé, Dolního a Horního Egypta, symbol nezbytné jednoty země. Na hrudi měl sechem, žezlo symbolizující autoritu a faraónovu vládu nad životními silami.

„Chetitské komando zničilo Lví sídlo, vesnici založenou mým otcem. Anatolští barbaři zmasakrovali všechno obyvatelstvo, včetně žen, dětí a nemluvňat.“

Ozval se šum rozhořčených hlasů. Žádný voják žádné armády na světě se nesměl dopustit něčeho takového.

„Tuto ohavnost objevil poštovní úředník,“ pokračoval král. „Zešílel hrůzou a byl přiveden jednou z našich hlídek, která mě o tom informovala. K těmto jatkým Chetitě ještě připojili zničení místní svatyně a znesvěcení Setchiho stély.“

Z masy dvořanů rozhořčeně vystoupil krásný stařec pověřený dohledem nad palácovými archivy a nesoucí titul „představený strážců státního tajemství“ a uklonil se před faraónem.

„Veličenstvo, máme důkaz, že pachateli tohoto zločinu jsou skutečně Chetitě?“

„Zde je jejich podpis: *Vítězství armády mocného panovníka Chetitů Muwattaliho. Takto zahynou všichni naši nepřátelé.* Zároveň vám sděluji, že knížata z Amurru a Palestiny se právě vzbouřila a podrobila se Chetitům. Egypťští usedlíci byli zabiti a ti, co přežili, se uchýlili do našich pevností.“

„Ovšem pak, Veličenstvo, je to...“

„Válka.“

Ramsesova pracovna byla prostorná a světlá. Okna, jejichž ostění bylo pokryto modrými a bílými čtvercovými kachlemi, královna umožňovala vychutnat každé roční období a nadechnout se vůní tisíce květů. Na pozlacených stolicích stály kytice lilí a dlouhý akáciový stůl sloužil k odkládání rozvinutých papyrových svitků. V rohu stála dioritová socha Setchiho, sedícího na trůnu s očima pozvednutýma k onomu světu.

Ramses svolal poradu nejbližších spolupracovníků. Byli tu pouze Ameni, přítel a oddaný osobní sekretář, starší bratr Šenar a Aša.

Ameni, ve svých čtyřiaadvaceti letech téměř plešatý, s dlouhými jemnými rukama, malý a hubený, zasvětil celý svůj

život službě Ramsesovi. Se svou křehkou postavou nebyl schopen žádného sportu, ale byl neúnavný pracovník. Přebýval ve své pracovně dnem i nocí, spal jenom málo a zpracoval za hodinu více spisů než celá skupina jeho kvalifikovaných písařů za týden. Ameni, Ramsesův nosič opánků, by mohl zastávat kterékoliv ministerské místo, ale zůstával raději ve faraónově stínu.

„Mágové udělali všechno potřebné,“ oznámil. „Vyrobili voskové figurky Asiatů a Chetitů a hodili je do ohně. Kromě toho napsali jejich jména na vázy a poháry z pálené hlíny, které pak roztloukli. Doporučil jsem každý den stejný rituál, až do odchodu naší armády.“

Šenar pokrčil rameny. Ramsesův starší bratr, podsaditý a obtloustlý, měl obličej kulatý jako měsíc a ducaté tváře, masité, poživačné rty, malá hnědá očka a úlisný hlas. Vous, který si nechával narůstat na znamení smutku po svém otci, si už oholil.

„Nespoléhejme se na kouzla,“ doporučil. „Jako ministr zahraničních věcí navrhuji, abychom odvolali naše vyslance v Sýrii, Amurru a Palestině. Jsou to břídilové, neschopní postřehnout pavoučí síť, které před jejich očima splétali Chetitě v našich protektorátech.“

„Už se stalo,“ informoval Ameni.

„Aspoň se mi to mohlo říct,“ odsekl popuzeně Šenar.

„Už je to provedeno, a to je podstatné.“

Ramses, lhostejný k těmto slovním výpadům, zabodl ukazováček na jedno místo na mapě, rozložené na akáciovém stole.

„Jsou v pohotovosti také posádky na severozápadní hranici?“

„Ano, Veličenstvo,“ odpověděl Aša. „Přes hranici se nedostane žádný Libyjec.“

Aša, jedináček z bohaté šlechtické rodiny, byl pro svoji eleganci příkladem aristokrata a jeho rafinovaný oděv ukázkou módní vytříbenosti. Měl oválný jemný obličej, jiskrný, tro-

chu pohrdavý pohled, hovořil několika jazyky a odjakživa ho vzrušovaly mezinárodní vztahy.

„Naše hlídky kontrolují libyjský pobřežní pás i pouštní oblast na západ od delty. Naše pevnosti mají stav pohotovosti a zadržely by bez problémů každý útok. Ten ovšem není pravděpodobný. V tuto chvíli by žádný válečník nedokázal libyjské kmeny sdružit.“

„Předpoklad, nebo jistota?“

„Jistota.“

„Konečně nějaká uklidňující informace!“

„Je ovšem jediná, Veličenstvo. Moji agenti mi právě doručili volání o pomoc starostů z Megidda, cíle karavan, z Damašku a z fénických přístavů, kam směřují četné obchodní lodě. Chetitské výboje a destabilizace celé oblasti už teď narušují obchodní výměnu. Jestliže velmi rychle nezasáhneme, Chetitě nás budou izolovat od našich partnerů a zničí je. Svět, který vybudoval Setchi a jeho předchůdci, se zhroutí.“

„Myslíš si, Ašo, že si to neuvědomuji?“

„Uvědomuje si člověk nebezpečí smrti s dostatečnou silou, Veličenstvo?“

„Byly opravdu využity všechny diplomatické prostředky?“ zeptal se Ameni.

„Obyvatelstvo celého jednoho městečka bylo zmasakrováno,“ připomněl Ramses. „Jakou diplomacii je možno po takové hrůze použít?“

„Válka bude mít za následek tisíce mrtvých.“

„Ameni snad navrhuje kapitulaci?“ zeptal se Šenar uštěpačně.

Osobní králův sekretář sevřel pěsti.

„Odvolejte svoji otázku, Šenare.“

„Že byste se konečně byl schopen bít, Ameni?“

„To stačí,“ uřel jejich popichování Ramses. „Schovejte si svoji energii na obranu Egypta. Šenare, ty se stavíš za okamžitý a přímý vojenský zásah?“

„Nejsem si jist... Nebylo by lepší počkat a posílit naši obranu?“

„Zásobování není připraveno,“ doplnil Ameni. „Vydat se do bitvy jen s improvizovaným zabezpečením by nás dovedlo ke katastrofě.“

„Čím déle budeme váhat a vyčkávat, tím dále se rozšíří revolta v Kanaánu. Je ji třeba velmi rychle zarazit, aby se mezi námi a Chetity vytvořila nárazníková oblast. V opačném případě získají předsunutou základnu pro svoji invazi.“

„Faraón nesmí riskovat svůj život neuváženým způsobem,“ prohlásil popuzeně Ameni.

„Obviňuješ mě z lehkomyšlnosti?“ zeptal se ledově Aša.

„Neznáš skutečný stav našich oddílů! Jejich vybavení je ještě nedostatečné, i když zbrojařská manufaktura pracuje na plný provoz.“

„Ať jsou naše potíže jakékoliv, je třeba neodkladně nastolit v našich protektorátech pořádek. Jedná se tam o přežití Egypta.“

Šenar se střezil zasáhnout do diskuse mezi oběma přáteli. Ramses, který důvěřoval stejnou měrou Amenimu i Ašovi, pozorně naslouchal.

„Odejděte,“ nařídil nakonec.

Jakmile osaměl, zahleděl se král na slunce, tvůrce světla, z něhož vzešel.

Syn světla měl schopnost pozorovat tuto denní hvězdu přímo, aniž si spálil oči.

U každé bytosti si všiměj především jejího ducha a v každém hledej to, co je jedinečné, doporučoval mu Setchi. Rozhodovat se ale budeš muset sám. Miluj Egypt víc než sebe sama a cesta se ti odhalí!

Ramses přemýšlel o slovech, která před chvilkou pronesli muži na poradě. Nerozhodný Šenar se hlavně nechtěl znelíbit. Ameni si přál, aby země dál fungovala především jako náboženská instituce, a odmítal vidět vnější realitu. Aša viděl situaci vcelku a nesnažil se zakrýt její vážnost.

Krále trápily ještě další starosti: dostal se Mojžíš do potíží? Aša byl pověřen, aby ho našel, ale nepřišel na žádnou stopu. Jeho informátoři zůstali němí. Jestliže se Hebrejci podařilo odejít z Egypta, zamířil buď do Libye, nebo směrem ke knížectvím Edomu a Moabu, nebo snad do Kanaánu či Sýrie. V období klidu by ho nakonec našli. V současné době však bylo to, kde se skrývá, možné zjistit jen šťastnou náhodou – pokud byl Mojžíš vůbec naživu.

Ramses vyšel z paláce a zamířil do rezidence svých generálů. Jeho jedinou starostí se musí stát urychlení příprav armády.

4

Šenar zatáhl obě dřevěné závory na dveřích své pracovny na ministerstvu zahraničních věcí a pak vyhlédl z okna, aby se ujistil, že na vnitřním nádvoří nikdo není. Strážnému v předpokoji obezřetně nařídil, aby se vzdálil a hlídkoval až na konci chodby.

„Nikdo nás nemůže slyšet,“ řekl Ašovi.

„Nebylo by opatrnější setkat se jinde?“

„Musíme vzbudit dojem, že ve dne v noci pracujeme pro bezpečnost země. Ramses nařídil, aby úředníci, kteří nebudou přítomni bez závažného důvodu, byli okamžitě odvoláni. Jsme prostě ve válce, milý Ašo!“

„Ještě ne.“

„Král se už rozhodl. To je zřejmé! Přesvědčil jste ho.“

„V to doufám, ale budme obezřetní. Ramses je někdy nepředvídatelný.“

„Naše divadélko bylo skvělé. Můj bratr si myslel, že váhám a neodvažuju se jednoznačně vyjádřit ze strachu, že se mu znelíbím. A vy, naopak rázný a úsečný, jste můj nedosta-